

Robi Simonišek

Prtljaga

Ko s čezmerno hitrostjo drviš po ravnem predelu skozi zimsko pokrajino, z mislimi zatopljenimi v prihodnost, in na odpadu za stare avtomobile zagledaš zarjaveli, beli model renault 4, ne moreš odvrniti misli, da gre za isto karoserijo, v kateri si predavnimi leti doživiljal spremembe. Privlačnost te nadrealistične ideje te prisili, da zapelješ na stransko cesto, obrneš vozilo in se približaš ograji. Zapelješ, kolikor je mogoče blizu pločevini, ki brez koles, šip, luči in motorja izdaja izropan videz. Ta je posledica trgovanja lokalnih mehanikov in prekupčevalcev s starimi avtomobilskimi deli. Zaradi mraza in pomanjkanja želje po komunikaciji z vodjem smetišča, ki je že opazil tvojo navzočnost, ostaneš v vozilu. Jutro se počasi kot ptice, ki letijo iz meglene doline, vedno više, proti oranžni svetlobi, sklanja k dopoldnevu. Kot po vrveh zdrsiš skozi desetletje, se zbudiš na avtobusni postaji majhnega mesta na grško-albanski meji, kjer manjka oseba, ki je bila v resničnem potovanju tvoja sopotnica in razlog romantične avanture. Ko fiktivno odpreš oči, zagledaš pred sabo, v obrnjeni perspektivi, obraze ostarelih žensk z rutami, ki se ti dobrodušno nasmihajo, in kot iz zaprte školjke slišiš odmeve morja, ki je prejšnji dan butalo ob premec ladje in te izpodrinilo na obalo.

Ena izmed njih si privošči, da z rokami preveri maščobo tvojih las, polnih solnega prhljaja, in druga, brezzoba, se muza ob nogah kot najzvestejša prijateljica in zaščitnica. V stanju, ki je še na meji med budnostjo in snom, se mukoma spraviš v sedeč položaj, dokler se pogovor stark ne razvname v kokoško burko in te njihovo mrmranje spomni na monotono molitev. Skozi mučne sekunde pozabe se končno povrne tudi tvoje ime in z njim zavedanje o nastali situaciji. Kljub streznitvi ne najdeš vzroka za njihov dionizični smeh in se sprijazniš, da je prezgodaj, da bi lahko brez kofeinskega vonja trezno razmišljal. Razlagaš si, da so verjetno krivi tvoji svetli lasje, ki so tukaj redkost med moškimi, ali pohodniški čevlji, ki so sredi

poletja atrakcija in nerazumljivo čudaštvo. S podzavestno kretnjo sežeš po plastenki postane vode, globoko v zunanji predal nahrbtnika, ki je položen ob klop, na kateri si prespal noč, dokler kristali tekočine ne zdrsijo po prašnjatem grlu. Medtem pa zunaj temperatura že narašča in zdi se, da lahko slišiš, kako od dežja neoprani kamni težko dihamo na pobočjih in se pritajeno oglašajo črički. Šele po nekaj kretnjah, ki povrnejo motoriko, po prebiranju voznega reda avtobusov ugotoviš, da nima smisla vztrajati na postaji v družbi črnih objokovalk mladosti in da lahko odideš iz zakotnega kraja le z navzgor obrnjenim palcem.

Ko skozi edino ulico, ki jo sestavlja nekaj razpadajočih hiš, najdeš povezavo do glavne ceste, vate butne vroč pekel in se nad asfaltno skorjo zableščijo bencinski hlapi, ki trepetajo v svetlobi, komaj razločiš barvo avtomobilov. Sonce vedno močneje bije v glavo in bojiš se, da se bo razvil glavobol. Ob cesti, kjer postopaš že več kot pol ure, mimo zapeljejo trije avtomobili, in ko neznanec, čigar obraz ti je v vročini neprepoznaven, ustavi, šoferju samo glasno izustiš ime nameravanega kraja. V odgovor dobiš le kimanje in šele na zadnjem sedežu avtomobila, ki se oddaljuje od mesteca, kjer je pristala ladja, ugotoviš, da si gost zelenega renault 4, modela, ki so ga načrtovali morda dve ali tri desetletja po drugi svetovni vojni. Po nekaj minutah vožnje natančneje opaziš situacijo spredaj, kjer kraljujeta plečata moška gostitelja, ki sedita kot v večnost pogreznjena bogova. Prvi je suh človek z brado, ki se oprijema za razgret volan s polnim zapestjem zlata in prstanov, medtem ko njegov širši kolega dosega dimenzijo omare. Obadva imata zagorelo polt, črne, bujne, skoraj skodrane lase in nosita usnjene razdrapane jakne, pod katerimi se lepi vonj neopranih majic. Kmalu spoznaš, da si postal tipična žrtev balkanskega avtoštopa, ki so ti ga vsi dobronamerni znanci odsvetovali, in da si zabredel s tipoma sumljive genetske podlage. Promet je redek, pokrajina skoraj pusta, in kamni, ki jih pokriva grmičevje skupaj z natovorjenimi osli, edini prijatelji sonca. Proti dopoldnevu vzpenjajoča se žareča Apolonova krogla postane v avtomobilu znosnejša, medtem ko se v tebi kopičijo misli o grški obali, ki jo nameravaš doseči v prihodnjih dneh. Počasi se ti svetlika, da nobeden izmed njiju ne zna niti nemško niti angleško, kaj šele, da bi obvladal katerikoli balkanski jezik, ki ti je domač. Počutiš se kot nepojasnen pojav z odprtimi usti, ki ne premore osnove komunikacije, in le s težavo določaš njune obrazne poteze.

Po prvem preverjanju jezikovnega znanja, ko te moški zabije z bebatim buldožerskim pogledom in tišino, niti ne pomisliš, da bi poskusil še z uglajeno francoščino. Tako se vožnja nadaljuje brez globljih komentarjev, če pa moška že spregovorita, je to čudna, dozdevajoča se, surova mešanica

grščine in albanščine, kjer ne znaš prestreči pomena besed. Potem potop besed nazaj v zagrobno tišino sedežev, ko si po kakšnih dvajsetih minutah vožnje priznaš, da je njuna nenavadno molčeča družba naporna in sumljiva. Četudi bi se čudežno prebudil tvoj arhetipski čut za grščino in bi jima razložil, da so te na potovanje vzpodbudili Byronovo romanje in *Zorba*, čar grške pokrajine, delfsko preročišče in meteorske gore, bi možakarja le težko razumela tvoje, nikomur škodujoče popotniške nagibe. Morda bi se le nasmejala, če bi se lahko pretvarjal, da si balkanski strokovnjak za usnje in poseben odposlanec za popravilo oldtimerjev, nakar nikakor ne bi privolila, da bi te odložila sredi ničesar, in ne bi dovolila, da nadaljuješ svojo pot peš po idealistični pokrajini z grškim kamenjem, ki ga slišiš tudi ponoči čez desetletje, kako raste kot nekakšna senca na stropu. Kamenje, ki govori. In če si ju ob vstopu v črno vozilo še razglašal za angela odrešenika, ki sta te po naključju rešila vročine in bencinskih hlapov, te je njuna navzočnost sčasoma preobrazila v jetnika. Obžaluješ, ker se nikoli nisi niti učil grščine niti se nisi pred potovanjem pripravil na kakšno obrabljeno frazo ali vsaj na površnem tečaju sledil vajam iz grščine, ki bi med njima vzbudila občutek domačnosti in te predstavila kot dobrodušnega obiskovalca zgodovinskih znamenitosti zibelke civilizacije. Namesto tega se spomniš le latinskega izreka, ki zatrjuje, da se je motiti povsem vsakdanja človeška lastnost, s katero toneš v razširjeno ugotovitev, da se vsako potovanje ne konča ravno tako, kot bi si želeli.

Počasi se začneš zavedati kočljivega položaja med dvema tujcema, ki te po fizičnih zakonih nadvladata in imata poleg tega še prednost domačega terena. Njun videz ustreza zapozneli generaciji balkanskih metalcev, ki pa ta glasbeni žanr najbrž še nista prepoznala kot nekaj identifikacijskega, zato pomisliš, da se morda preživljata kot vratarja v kakšnem nočnem podeželskem klubu. Področje, kjer se vozite, je zate popolna neznanka in na zemljevidu, ki se trese na kolenih, preverjaš, ali številke cest na papirju ustrezajo napisom na tablah. Vendar zaman, kajti znaki za kraje so tukaj prava redkost, in ugotoviš lahko le, da se vozilo premika po neki glavni cesti. Bolj ko ocenjuješ položaj, bolj zaznavaš vročino in na trenutek pomisliš, da imaš opravka z balkansko mafijo, ki te bo pospravila kot vrabca. Brez navdušenja in znakov optimizma ždiš v pusto pokrajino, medtem ko se za njhovima velikima glavama dvigajo oblike cigaretne dima in si predstavljaš, da te lahko pokončata, še preden jima lahko razložiš, da te ni vredno oropati. Pomisliš na kričanje, ki ga ne bi nihče slišal, temveč bi njun pogum samo še vzpodbudil. Potem ko poskušaš zaposliti svoje misli v nastajajočem stanju in gledaš pred sabo na cesto, v predalčku, zraven prestavne ročice, opaziš odprt nož. Na prvi pogled deluje

kot pravi balkanski nož, srebrn, z lesenim ročajem, ki se ga da zložiti. Njegovo nabrušeno rezilo zasveti kot edina resnična stvar v avtomobilu, katere velikost se poveča kot v televizijskem oglasu. Medtem v desnem žepu kavbojk obračaš švicarsko-alpsko inačico, mini različico, ki je po včerajšnjem lupljenju pomaranče po naključju ostala v žepu, in se zgražaš ob misli, da bi se rezili kakorkoli srečali.

Vse to se še nekako dogaja v zmernem strahu, dokler avto nenadoma ne skrene z glavne ceste. Nagonsko, kot žival se stisneš k vratom in pomisliš na to, da bi jih odprl, se skotalil ven kot v kakšnem ameriškem filmu in stekel po apnenčasti ravnini. Kar bi najbrž bil dober način za samomor, pomisliš, in bi si poškodoval glavo ali kako drugače obležal ob cesti, nezmožen pobega. Namesto rešitve se v istem trenutku spomniš dokumentarca, ki si ga gledal pred leti in ki je slikovito prikazoval serijske morilce. Ti so ustavljali naivnim mladim fantom in dekletom ob cesti, kjer so policisti njihova trupla našli šele po več desetletjih. Vse asociacije delujejo v škodo tvoje samozvesti, otežujejo zakone praktičnega uma, dokler se tudi cesta ne zoži in nazadnje makadam nadomesti asfalt. S pogledom hlastaš levo in desno, kjer v brezvetrju drhtijo le pozlačena žitna polja, ki v vročini žarijo tako močno, da bi jih tudi tlesk prstov pogнал v zrak. Tu in tam se pojavijo tudi deli vinograda, oljke ali čreda ovac brez pastirjev. Vožnja po pokrajini v nadaljevanju poteka brez žive duše. Zadaž arhaični obrisi golih gora v megličastem stanju, kot bi jih naslikali renesančni mojstri, a tvoje razpoloženje bolj ustreza kakšnemu Goyi ali krvavemu Baconu. Na trenutek te zadane misel, da je vsa človeška vsakdanjost puhla in prazna, brez pomena, sestavljena iz mozaikov nesmisla, in zbledi v trenutku, ko postane glavna okupacija preživetje. Namesto klasične mirnosti, ki jo izžarevajo grški kipi v popotniški knjigi, se tvoje počutje približuje Tantalovim mukam. Ozreš se nazaj skozi prašno šipo, kjer ni več sledi o avtomobilih in ob cesti je vedno manj hiš. Metamorfoze molka, luknjasta cesta in vrtenje kolesa. V istem hipu se s svojo rustikalno fiziognomijo obrne mož omara in ponudi, nič drugega kot grško verzijo škatlice Marlboro.

Pomisliš, da imata možka v usnju vse načrtovano in ko izvlečeš cigareto, jo mož gigantskih prstov prižge z vžigalnikom v obliki pištole, kot da bi se namerno poigraval s tvojo potrpežljivostjo. Šele takrat opaziš njegovo kot novembrska buča ogromno glavo in slikovito poraščenost obraza. Ko se ti drugič nasmeji, ponudi tudi vpogled v spodnji del čeljusti, kjer opaziš le nekaj zob. Ob vsem tem ti prihaja na misel, da gre definitivno za obraz kriminalca, ko nervozno in globoko povlečeš in napolniš pljučna krila z grškim dimom in niti ne opaziš, da si tretjino cigarete izdihnil v enem

dihu. Avtomobil plava v zakajenem oblaku in tvoj odgovor moškemu je ponarejen vljuden nasmeh, ki ga bereš tudi v odsevih šipe, na kateri se ob misli, da kadiš zadnjo cigareto, spremeni v karikaturu groze. Potem pozabiš na stvar, ki drhti med prsti in na čelo stopi mrzla podlaga, dokler ne začutiš pepela, ki je padel na vezalke čevljev. Ko odvržeš cigareto skozi okno, ki se ročno odpira, vsrkavaš suh zrak in predvidevaš, da kilometre naokoli, z izjemo nevidnih ovčjih pastirjev, ni žive duše, ki bi zaznala tvoje vzklike. Na trenutke zaslišiš dvojen hripav smeh obeh sprednjih giljotin, ki ga znova zagrne mrtvaški prt tišine.

Poskušaš se zaposliti s pokrajino in se prepričati, da bo na koncu vse v redu, da deluje le preobremenjena domišljija. *Torej boš umrl v Grčiji, v deželi oljk, oslov, poganskih bogov in kamna, v deželi sonca in začetka demokracije, ne da bi vedel imena svojih rabljev, ne da bi lahko pred tem poslal sporočilo njej in domačim, ne da bi spoznal kraje, kjer so živeli grški filozofi. Tvoje organe bosta najbrž prodala nekje na črnem trgu v Istanbulu ...* Sokolje opazuješ njune reakcije, ko voznik poveča glasnost radia in iz plešočih zvočnikov, zvezanih z žico, prihrumi poskočna grška narodna glasba, pomešana s turboritmi. Predvidevaš, da je glasnost le izgovor za nekaj, kar bo zadušilo tvoje krike. In šele takrat se zaveš, da je tvoje grlo suho kot hrapav kamen, da težko požiraš slino in da je plastenka z vodo na sedežu prazna. V nekakšnem paničnem utapljanju, ki na zunaj deluje samo kot živčna tišina in bledičnost, na znotraj pa kot krvava vojna, se renault 4 še naprej – kot poljski hrošč – ziblje po apnenčasti pokrajini, in prah, ki ga ustvarja trenje koles, prerašča v oblak groze.

Vse to postane nerazumljivo, ko opaziš, da se je avtomobil spet priključil na glavno cesto in se med vožnjo zvrstijo prometni znaki in lahko na levi spremljaš serpentinaste zavoje ceste, ki so kot koralna ogrlica razpeljani po pobočju. Najprej sploh ne razumeš, kajti pred sabo vidiš znak za Ioannino, do katere naj bi bilo le še petnajst kilometrov. S hipotetičnima morilcema si po romanju prispel nazaj v civilizacijo, v predmestje, nekakšno industrijski cono. Počasi se, kot nekakšna rešitev, vrstijo prve restavracije, napisi na trgovinah in ljudje, ki v tvoje zadovoljstvo prečkajo cesto kot humanitarni rešitelji. In ko v razvozlanju situacije s pomočjo zemljevida, znova pritrdiš vijake svojega uma, postane razvidno, da sta moška v usnju ubrala lokalno bližnjico po makadamski cesti in privarčevala gorivo. In čeprav vedno bolj verjameš, da si vrnjen v zavetje varnosti in ideje o zaroti izgubljajo temelje, čeprav svet znova postaja lep in vreden komentarja, telo zakasnelo sprejema odrešenje, dokler pljuča ne zajamejo večjo količino kisika in srce zopet bije v krivulji povprečnega popotnika. *Kaj se je dogajalo s tabo? Ali sta te popolnoma zavedla ali*

si se pustil ujeti v lastno domišljijo? Nekaj časa traja, da lahko zopet razmišljaš v ustaljenem toku, medtem pa mož omara z istim nasmeškom ponudi drugo cigareto. Tokrat zadržiš njegov pogled, z roko odkloniš škatlico, in dvakrat, v univerzalnem jeziku, ponoviš odrešujočo mantro:

– Center – stop! –

Postaja ti vse bolj jasno, da so bile tvoje predstave plod naivnih stereotipov o balkanskih tipih, ljudskih opozoril na nevarnosti na tem področju, rezultat nezmožnosti sporazumevanja in naglušne tišine, ki je v tebi stopnjevala takšno interpretacijo dogodkov. Prihajal si k sebi in začel trezno razmišljati: *Morda si imel srečo, morda sta si med vožnjo premislila in si se jima zdel sumljiv, neuporaben ...* Še preden avto končno zaustavi na avtobusni postaji, ob srečnem slovesu pograbiš zguljen nahrbtnik na zadnjem sedežu, se zahvališ brez pretirane vljudnosti in, ne da bi pogledal levo ali desno, zdrviš na drugo stran ceste. Šele ko se iz varnostne razdalje obrneš, dojameš, da se ti ne more nič več pripetiti. Za šipami avtomobila, s širokoustnim komičnim nasmeškom, moža v usnjenih jaknah delujeta nebogljeno kot dva nedorasla otroka, ki si ju obdolžil po krivem. Čez teden na istem potovanju doživiš drugačno lekcijo v istem tipu avtomobila, ko brezskrbno sediš na prvem sedežu in gledaš obrise gora, ki se vzpenjajo, medtem ko na tvoji levi strani z obilico stavkov utruja italijanski voznik, ki že debelo uro, med zavoji po gorski verigi, v polomljeni angleščini, pripoveduje svojo zgodbo.

Mož ima blazne težave z izbiro jezikov, kajti več kot polovica njegovih vrinjenih italijanskih besed ti ostane skrivnost, medtem ko v nekakšni dremavici naknadno obdeluješ njegove angleške derivate, da bi iz njihove surovine pridobil razumljiv artikel. Hipnotiziran od vročine ne razumeš nasprotja med njegovim oblačilom in modelom avtomobila, v katerem pogrešaš edino klimo. Eleganten in porjavel tridesetletnik v obleki Hugo Boss se trudi, da bi med vožnjo nad prepadi odkril smisel svojega življenja, s čimer močno sočustvuješ. Med številnimi informacijami, ki avtomatično prihajajo iz ust, razločiš le to, da je trgovski potnik za neko modno hišo iz Milana in da je tam vse lepo ukrojeno. Nekajkrat v svojem jeziku prekolne grško pokrajino: *Da, vse je treba povedati, človek ne sme zadržati ničesar zase, to je njegovo poslanstvo ...* Zanj si indijski jogi, ki vsake pol ure pritrdi in prikima njegovi brbljavi in emocionalni drami. Voznik je človek, pred katerim dobiš občutek, da si razumevajoč duhovnik, prva oseba na Zemlji pred njegovo mamo in volanom. Medtem pa v redkih obdobjih tišine in miru med vožnjo, ponavljaš imena grških bogov, kar je bolj kratkočasno kot njegov smisel za humor. Upaš, da moški

nima kakšnih nagnjenj, saj njegov preveč dobrotniški izraz in feminilen govor vzbujata sumljivost, ravno toliko kot njegovo povabilo na pijačo v menzi, ki se je znašla ob cesti.

Medtem ko ga opazuješ s stola, pravzaprav obžaluješ, da mora človek na drugi strani prenašati tako dolgočasnega štoparja kot si, ki mu je na trenutke dovolj le gledanje in poslušanje. Sedita v povprečni menzi s tipično grško hrano, ki jo polnijo delavci, tovornjakarji in nekaj naključnih tujcev, ki so uporabili to bogu zahrbtno cesto. Obrnjena sta drug nasproti drugemu in mož vročično razlaga svoje poglede na ženske in oblačila, krili z rokami in vzporedno bere jedilnik. Tvoje vedenje poskuša biti na ravni povprečne prijaznosti in usklajeno s predstavami simpatičnega avtoštoparja, ki ga kljub splošni indiferentnosti ne utrujajo zgodbe naključnega sponzorja. In ko srkaš limonado in gledaš čez njegova ramena v črnogledga moškega v delavski obleki, ki sedi v kotu pri svojem kosilu, gledajoč v tvojo smer, opaziš željo po komunikaciji. Mož najprej nedoločno pokaže naj se mu približaš, previdno usmerja tvojo pozornost, in končno, z očitno kretnjo kazalca pokaže nate. Ozreš se nazaj, da bi preveril, če je po naključju kdo za tabo, in spoznaš, da so njegove kretnje namenjene le tebi. Sprašuješ se, ali je kaj na tvojem obrazu, morda kakšen oljni madež, ali luknja na tvoji majici. Še vedno ne razumeš tujčeve poteze, ko v svojem vidnem polju še vedno držiš Italijana, ki navdušeno razlaga, da ve, kje je Slovenija, da pa nima pojma, kje je Ljubljana, in še vedno strmiš v moškega, ki te poskuša z nekakšno kretnjo previdnosti priklicati k sebi. Tako mineva čas ujet med Grkom in Italijanom.

Medtem sosed dobi svoj krožnik in se končno umiri, dokler ne udari val stavkov, ko se njegov okus privadi na hrano. Retorični agresor postane urnejši, ko s svojimi usti žveči in izvaja stavčne akrobacije. Nedolgo potem zapustiš stol in odideš v smeri toaleta, kjer se ustaviš pri moškem, ki sedi v kotu. Bolj ko ga opazuješ od blizu, bolj te njegov obraz spominja na neko znano osebnost. Še vedno strmo gleda in nazadnje odloži žlico v roki. Kos kruha mu še vedno štrli izpod prstov desnice. Ozreš se desno, da bi videl še njegove delavske kolege, med katerimi skrivnostni moški deluje kot duhovni vodja pri zadnji večerji. Nato se obrne k tebi in spregovori v nenavadno razumljivi nemščini, da je Italijan, s katerim sediš, mafijec in zelo nevarna oseba, ki so ga obtožili že marsičesa, in da se ga moraš takoj izogniti, dokler ta možnost še obstaja. Njegove besede prihajajo k tebi kot kazen in najprej pomisliš, da se je nemščine naučil kot sezonski delavec, kar je značilno za Grke. Medtem ko strmiš v njegov mrtvo resen obraz, za hip podvomiš o verodostojnosti njegove izjave, se ozreš po njegovih kolegih, ki žvečijo hrano, kot da bi čakal na krohot

celotne skupine, potrditev lokalne šale, ki bi razelektrila ozračje in iz dogodka ustvarila objekt posmeha. Zgodi se nasprotno in skupina vrne tuš hladne tišine, ki jo spremlja plaz resnih, zdelanih delavskih pogledov, drsečih po tvoji šarenici. Razločno slišiš, kako je minutni kazalec kot po maslu zdrsnil za črtico navzdol. V hipu se ti odvrti film za nazaj, in medtem ko še vedno kot lipov bog stojiš na sredini restavracije, ti ni nič več jasno, razen to, da znova plačuješ davek za balkanske avtoštoparske poskuse. Čutiš le krila velikega ventilatorja, ki hladijo kaplje na vratu in težko majico na hrbtu, ki se je napojila z zadušljivo resničnostjo. Potem se spomniš, da je tvoj nahrbtnik z vsemi stvarmi in s kamero še vedno v zaklenjenem avtomobilu.

Še vedno stojiš na istem mestu in gledaš v delavca, obrneš se v levo in opazuješ Italijana, ki se baše s hrano, in se ne moreš odločiti, komu zaupati. *Kam z zaupanjem?* Natakark hodi mimo in šele tedaj opaziš, da se ves čas spotika ob tvojo postavo, ki lebdi sredi restavracije, medtem ko misli ne znajo najti poti do pametnega zaključka. Osupel kot figura z bizantinske freske, stojiš med dvema tujcema. Če ti prvi namiguje, da se takoj poberi, drugi, uglajen moški obljublja prijazne besede in direkten prevoz do gorate Meteore. Vse to premlelaš, dokler se ne znajdeš v toaleti, da bi si osvežil obraz in z robcem nekoliko odgnal vročino za vratom. Dopoveduješ si, da je strah samo prehodno čustvo, ki izgine, in da nimaš utemeljenih razlogov za paniko, ob tem pa posumiš, da so se te delavci privoščili za zabavo. Vrneš se v smeri restavracije in še enkrat ošvrkneš moškega, ki ti je prodal laž ali resnico o nekakšnem mafijem morilcu in ki se brez vznemirjenja posveča vsebini na svojem krožniku, kot da bi se pretvarjal, da se nista nikoli pogovarjala. Nekako nagonso se sesedeš za šank in zgolj zato, da odložiš natakarkjeve poglede, naročiš pivo. V trenutku ti postanejo vsi dogodki odveč in niti stvari v nahrbtniku te ne skrbijo več, četudi je v njem zapakirana povsem nova kamera, za katero si odštel premoženje. Medtem ko natakark opazi tvojo odsotnost in utrujenost, še bolj pa nervozne poglede, ti dokončno presede vse natolcevanje, namigovanje, prikrito in odkrito opozarjanje. Ko situacija postane kočljiva, lahko stvari še gredo samo navzgor.

Med požirki piva, ki z žgečkljivimi mehurčki polzijo po grlu, preklinjaš svojo odločitev za štopanje in z njimi povezano mešanico balkanskih posebnosti ter slučajnih sadistov. Ob tem čutiš težo švicarskega noža v žepu, ki ga uporabljaš zgolj za odpiranje konzerv in lupljenje sadja, pacifističnega noža, ki ti ne daje občutka varnosti. Ko pogledaš proti mizi, kjer sta sedela z lepim Italijanom, opaziš, da je stol prazen. Ko se opogumiš in približaš mizi, ugotoviš, da njegovih stvari ni več, dokler ne dojameš, da

je plačal tudi tvoje kosilo, ki je ohlajeno ostalo na mizi. Ko ti pogled zdrsi pod mizo, opaziš tudi odložen nahrbtnik, prav takšen, kakršen je bil prej, in pomisliš, da uvidevnost in poštenost za Italijane nista ravno značilni. Z očmi poiščeš tudi natarja, ki za pultom brezskrbno toči pivo, in znova ošvrkneš delavca, ki pomežikne ter se zmagoslavno nasmehne. Nekaj starejših moških z neprizadetimi obrazi antičnih filozofov boljši v tvoji smeri. Nekateri izmed navzočih, ki prihajajo iz neke druge dobe, žvečijo tobak in strmijo vate, kot da skenirajo tvoje misli. Naročiš si kozarec vode in skozi okno restavracije nepremično zreš v grško pokrajino. Tudi tukaj stvari niso vedno takšne, kot se kažejo na prvi pogled. V tolažbo si priznaš, da si po testnih preizkušnjah postal že upravičeni del moške balkanske družbe, ki se je razvnela ob šanku.

Bilo je po vrnitvi istega davnega leta, ko je vročina še vedno trepetala v svetlobi in je zunaj, pred hišo, stal bel renault 4, letnik 92. Prav takšen, kakršen stoji tukaj pred tabo na smetišču kot nekakšna izgubljena in ranjena žival. Egejsko morje je še vedno dišalo v njem, ko si potipal za volan in objel prestavno ročico. Od tam se je skozi pravokotne šipe razpiralo ukrivljeno nebo, drugačno od modrine, ki jo ponuja to jutro. Predvsem manj skrb vzbujajoče. Bil je prvi avtomobil, ki si ga resno uporabil, dokler ni njegova karoserija po letih končala prav na tem odpadu. Prvi avtomobil, v katerem ti ni bilo treba biti več opazovalec. Gledanje z zadnjega sedeža in s sovoznikove strani je nadomestilo gledanje naprej, v nekaj točk, ki se kot tarča pojavljajo pred očmi. Gledanje naravnost in včasih tudi v vzvratno ogledalo. Čeprav se z vožnjo niso končali čari opazovanja pokrajine, poslušanja usod med deževnimi nalivi, ki so jih komaj dohajali počasni brisalci, smeh v mrzlih zimskih nočeh, ki se je kotalil kot velika snežna kepa navzdol po hribu, sta se pojavili nekakšna odgovornost za varnost in predvidevanje dogodkov. Promet kot vrsta zakonov, ki uravnavajo premikanje iz enega kraja v drug. Nekakšna vaja za urjenje tvojega duha in prilagodljivosti. Branje prometnih znakov kot nekakšnih znamenj, ki naj bi kazala, kaj se skriva za naslednjim ovinkom.

Njegova kolesa so drvela čez reke, po dolinah s hmeljem in ostrih gorskih cestah, pod katerimi se je kamenje kotalilo v globok prepad. Obtičala so v gozdu na sredini potoka, medtem ko je skozi njegovo podvozje šumela srebrna voda. Veter pod rjastim dnem je v zrak dvigoval liste in jih odložil na rob cestišča. Nekakšna skušnjava po hitrosti je izžarevala iz te preproste, škatlaste oblike minimalističnega zaboja na štirih kolesih, ki je v nasprotju z vsemi zakoni aerodinamike. Njegova notranjost nima ničesar opraviti z zakoni udobja in je najbolj primerna za raznašalce mleka, kmete, ki prevažajo izdelke, in študente. Namembnost, ki je v nasprotju s tem,

kar zadeva ponuja. Nekateri so rekli, da je prestar in prepočasen, drugi so govorili, da je premajhen in prepoceni. Na avtocestah je ob odprtem oknu in s kaotičnim vetrom, ki ni znal najti izhoda iz notranjosti, prehiteval beemveje, mercedese in ferrarije, medtem ko so vozniki na sosednjem pasu zaskrbljeno odkimavali. Večinoma zaradi vznemirljivih mladostnih pogledov, rok, ki so vihtele v zrak in razlike v letih navzočih v vozilu. Ljubezen je bila takrat večja od rdečih kamionov, ki so švigali mimo, in neizmerni želji zavzeti neki prostor in dospeti na cilj sta presegali številke na števcu. Včasih pomisliš, da je bil avtomobil, ki so ga držale na cesti skupaj le tvoje misli. Skoraj nikoli se ni pokvaril niti stal v garaži. Pogled na odpad vzbuja občutek, kot da bi avto umiral, a skušnjava sesti v vozilo še vedno obstaja. Nekateri dogodki so bili primerni, da so se pripetili samo v avtomobilih znamke, kot je renault 4.